

Městský úřad Holešov

Odbor kultury, školství a památkové péče

Naše č. j.: HOL-299/2022/ŠK/KB
Spis. zn.: 4718/2021
Vaše č. j.:

Vyřizuje: Ing. Karel Bartošek
Telefon: 573 521 552
E-mail: karel.bartosek@holesov.cz

Římskokatolická farnost Holešov

Náměstí Dr. E. Beneše 40
769 01 Holešov

Datum: 04.01.2022

holevp22v00031

Rozhodnutí

Městský úřad Holešov, odbor odboru kultury, školství a památkové péče, jako věcně příslušný správní orgán podle § 29 odst. 2 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: zákon o státní památkové péči) a místně příslušný podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: správní řád), vydává k žádosti vlastníka předmětného objektu, Římskokatolické farnosti Holešov, IČ 47930217, Nám. Dr. E. Beneše 40, 769 01 Holešov, zastoupené P. Mgr. Jerzy Walczakem, farářem, ve věci restaurování (vč. rest. průzkumu) interiéru a výzdoby Černé kaple v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Holešově ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Holešově, parc. č. 1, k.ú. Holešov podle § 14 odst. 1 a podle § 44a) odst. 3 zákona o státní památkové péči a souladu s § 67 správního řádu toto

závazné stanovisko.

Restaurování (vč. rest. průzkumu) interiéru a výzdoby Černé kaple v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Holešově ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Holešově, parc. č. 1, k.ú. Holešov, která je součástí nemovité kulturní památky kostel Nanebevzetí Panny Marie s Černou kaplí, vedené v ÚSKP ČR pod rejstříkovým číslem 37130/7-5933, která se současně nachází na území a v prostorech Městské památkové zóny Holešov, vzniklé dle Vyhlášky Jm KNV ze dne 20.11.1990 a který je významným dílem uměleckého řemesla a výtvarného umění, spočívající v následujících pracích:

- Podrobná fotodokumentace
- Demontáž atributů a svatozáře a jejich převoz do atelieru restaurátora
- Demontáž již zrestaurovaného obrazu Ukřižovaného a jeho uložení u majitele
- Dokončení průzkumu na klenbě kaple s ohledem na trhliny statického charakteru a stability omítkových vrstev a prostoru kolem oken se stejným zřetelem.
- Vyčištění poškozených míst nízkotlakou vodní párou, vymytí destilovanou vodou a aplikace arbocelového zábalu. Poškození zdiva by mělo být zapraveno maltou s hydraulickým vápnem a čištěných křemenných písků, menší trhliny a dutiny by měly být injektovány (malta PLM-A nebo Ledan).
- Dokončení průzkumu malby na omítkách klenby po postavení lešení, a to na základě sondáže
- Snímání nečistot ze sochařské výzdoby a obdobně u umělých mramorů (odsátí prachu, omytí měkkou houbou nebo tampóny ve vodném roztoku alkalického sodného mýdla,

- popřípadě organických rozpouštědel, či s použitím nízkotlaké páry), odstranění starších nevhodných oprav, konsolidace (KSE 100, KSE 300HV, Remmers)
- injektáž trhlin a dutin (Ledan nebo malta PLM-A, výrazně namáhaná místa by měla být fixována syntetickou pryskyřicí)
- plastická retuš (vápenný nebo sádrový štuk, bílá sádra v kličové vodě – broušení a leštění)
- barevná retuš (akvarelové barvy), povrchová úprava (včelí vosk spolu se syntetickým mikrokrytalickým voskem, zaleštění; u umělých mramorů napuštění Iněným olejem a posléze včelím voskem a po vyschnutí vyleštění do vysokého lesku)
- Dokončení průzkumu zlacených partií (hl. erb), nové zlacení by mělo být prováděno včetně podkladové křídové vrstvy a polimentu. Zlacení by mělo být stejného odstínu jako stávající s respektem lesků a matů v jeho povrchové úpravě.
- Ozáření dřevěných atributů z důvodu likvidace dřevokazného hmyzu, konsolidace (Solakryl v organickém rozpouštědle), rekonstrukce zlacení včetně křídového podkladu.
- vyhotovení restaurátorské zprávy a fotodokumentace

na základě Průzkumu a návrhu restaurování „Interiér a výzdoba Černé kaple v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Holešově“, vypracovaného 20. října 2021 Mgr. Filipem Novotným, akademickým sochařem a restaurátorem, dle předložené Žádosti o vydání závazného stanoviska je podle § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči z hlediska zájmů státní památkové péče

p ř í p u s t n é

a pro realizaci záměru se dle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a v souladu s ust. § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, stanovují tyto podmínky:

1. Po dokončení průzkumu klenby a provedení sond do výmalby bude zpracován restaurátorský záměr, který bude vycházet z vyhodnocení provedených sond. Záměr bude předložen orgánu státní památkové péče k vydání závazného stanoviska.
2. Jakékoliv sondy, které invazivně zasahují do hmotné podstaty díla, bude provádět restaurátor s platnou licencí MK ČR odpovídající charakteru sondovaného materiálu.
3. Budou-li po provedení průzkumu omítkových vrstev a statických trhlin na stropě zjištěny nové skutečnosti, které by měly vliv na změnu předloženého záměru (po technologické či materiálové stránce), bude orgánu státní památkové péče předložen k vydání závazného stanoviska doplňující restaurátorský záměr, který bude vycházet z vyhodnocení provedených průzkumů
4. Po provedení rozšiřujícího průzkumu zlacených partií a průzkumu erbu Rottalů bude provedeno vyhodnocení průzkumných prací a bude s orgánem státní památkové péče odsouhlaseno definitivní barevné řešení rottalovského erbu, pokud by výsledky průzkumu zjistily odlišné barevné řešení od současného a to včetně postupu tohoto odsouhlasení.
5. Budou provedeny revize všech okenních výplní kaple a na základě výsledků revize bude zpracován záměr repase/rekonstrukce výplní tak, aby nedocházelo k zatékání vody do prostoru kaple. Bude-li třeba provést repasi/rekonstrukci výplní, bude zpracován záměr obnovy a ten bude předložen orgánu státní památkové péče k vydání závazného stanoviska
6. Při jakékoliv skutečnosti, která nemohla být známa a poznána z provedených průzkumů a která by měla vliv na změnu postupu restaurování, bude svolán kontrolní den za účasti restaurátora, zástupce vlastníka, výkonné a odborné složky státní památkové péče.
7. Po ukončení restaurátorských prací bude v rámci předávacího řízení, nejpozději však do 30-ti dnů, odevzdán jeden exemplář závěrečné restaurátorské zprávy podle stávající zákonné úpravy orgánu státní památkové péče a Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Kroměříži.

Odůvodnění

Výzdoba Černé kaple v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Holešově je svým pojetím i kvalitou výjimečným uměleckým dílem, je to pozdně barokní/klasicistní a v sochařské výzdobě rokokový „gesamtkunstwerk“. Jedná se o jedinečný prostor dokládající vysokou uměleckou úroveň autora (Gottfried Fritsch) i náročnost zadavatele (František Antonín hrabě z Rottalu). Interiér kaple je vyjma drobných detailů téměř kompletní z doby realizace.

Za památkové a kulturní hodnoty lze považovat nejen hmotnou podstatu uměleckých děl výtvarné povahy a děl uměleckořemeslných, ale taktéž i estetickou stránku celku. Z pohledu památkové péče jsou chráněny i originální povrchové úpravy, popřípadě veškeré nalezené nápisy. Podstatné je zachování funkce uměleckého díla v jeho prostředí při prezentaci veškerých jeho hodnot. K Černé kapli je třeba přistupovat jako k celku, a proto je nezbytné provést průzkumy na všech jejích součástích a vytvořit jeden restaurátorský záměr na podkladě poznání celku kaple.

V interiéru kaple jsou patrné trhliny ve zdivu způsobené jeho pohybem, objevuje se zatečení vody pod okny a na stropě a působení vztlínající vlhkosti ve spodní části jižní stěny, což vedlo k odtržení vrstvy umělého mramoru od podkladu. Na jižní straně je vlivem vlhkosti poškozena i autentická dlažba. Na sochařské výzdobě se projevila zejména dlouhodobá absence hloubkové údržby a vlivem rozdílného pnutí jednotlivých materiálů (kovová výztuž, jádro, leštěná povrchová vrstva) se projevují trhliny a vnitřní dutiny; předchozí restaurátorské zásahy byly minimální, převážně povrchového charakteru a relativně kvalitně provedené. V minulosti došlo ke kompletní rekonstrukci zlacených povrchů.

Záměrem investora je restaurování výzdoby celé Černé kaple v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Podkladem pro vypracování aktuálně předloženého záměru bylo vyhodnocení neinvazivního průzkumu, ačkoliv v rámci přípravných prací se uvažovalo i o průzkumu invazivního charakteru s odběrem vzorků (písemné vyjádření č. j. NPU-373/56981/2021 a závazné stanovisko MěÚ Holešov č. j. HOL-21003/2021/ŠK/KB/2901/2021). Stávající průzkum z důvodu nepřístupnosti některých partií nepostihl kapli v celém jejím rozsahu, a proto je třeba průzkumné práce doplnit po postavení lešení. V souladu se záměrem je třeba provést podrobný průzkum stropu, zejména charakteru výmalby. Vyhodnocení průzkumných prací bude podkladem pro vypracování záměru na restaurování nástěnné malby. Záměr bude předložen k vydání závazného stanoviska (podmínka č. 1). Budou-li prováděny pásové sondy, popřípadě jakékoliv jiné invazivní zásahy do barevné vrstvy, či umělých mramorů v rámci průzkumných prací, je třeba, aby tyto práce prováděl restaurátor s platnou licencí MK ČR odpovídající charakteru (nástěnná malba – dílo uměleckořemeslné, umělé mramory...) (podmínka č. 2). Restaurátor předpokládá provedení průzkumných prací i s ohledem na statické trhliny ve zdivu a omítkách. K zajištění případných defektů je již předložen návrh postupu prací, který je technologicky i materiálově je v souladu s požadavky památkové péče. Přesto stanovujeme podmínku č. 3 pro případ, kdyby byly v rámci průzkumných prací zjištěny nové skutečnosti, pak je třeba zpracovat na základě jejich vyhodnocení doplňující restaurátorský záměr a ten předložit k vydání závazného stanoviska (podmínka č. 3). Předložený průzkum nepostihl zcela veškeré zlacené partie a v rámci záměru je navrženo rozšíření průzkumných prací i na zlacení a na rottalovský erb. Současně je ale v záměru předložen návrh postupu restaurování zlacení, který je v souladu s požadavky státní památkové péče. Přesto, obdobně jako u doplňujícího průzkumu stropu, je třeba i po provedení rozšířené průzkumu zlacení a vyhodnocení průzkumných prací revidovat restaurátorský záměr. Budou-li nalezeny skutečnosti, které by postup prací, či užití navrhovaných materiálů pozměnily, je třeba na základě nových skutečností vyhodnotit průzkumné práce a s orgánem státní památkové péče odsouhlasit definitivní barevné řešení rottalovského erbu (podmínka č. 4). A to i v případě, že by došlo k nálezu odlišného

barevného řešení rottalovského erbu. Vzhledem k tomu, že jednou z příčin poškození umělých mramorů je zatékání vody okny, je třeba zrevidovat stav všech okenních výplní. Budou-li nalezeny

defekty, bude zpracován návrh repase/rekonstrukce výplní a záměr bude předložen orgánu státní památkové péče k vydání závazného stanoviska (podmínka č. 5).
Zpracování restaurátorské zprávy a její uložení v archivu NPÚ je nezbytné jak pro kontrolu úspěšnosti zásahu v průběhu času, tak i pro další péči o dotčenou památku. Požadavek na odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy odborné organizaci státní památkové péče má oporu v § 14 odst. 9 zákona č. 20/1987 o státní památkové péči a vychází z ust. § 10 odst. 3 písm. C) prováděcí Vyhlášky č. 66/1988 Sb. (podmínka č. 7).

Doporučujeme, aby restaurátorská zpráva byla vypracována dle metodického listu NPÚ č. 4/2006 ze dne 4.9. 2006, č.j. NPÚ 302/6662/2006 (viz památkové listy 22/2006).

Doporučujeme provedení sondy do podlahy v místě působení vztlínající vlhkosti ke kontrole podkladní vrstvy dlažby a dále doporučujeme průzkum míry aktivního působení vztlínající vody. Působení vztlínající vlhkosti je třeba sledovat z dlouhodobějšího horizontu a na základě vyhodnocení navrhnout patřičná opatření. Zvýšená vlhkost vede k destrukci umělých mramorů, proto je třeba hledat a nalézt řešení maximálního snížení vlhkosti ve zdivu a omítkách, a to před samotným restaurováním umělých mramorů, nebo v rámci restaurátorských prací.

Upozorňujeme, že restaurátorské práce může provádět pouze restaurátor, který je držitelem příslušného oprávnění Ministerstva kultury ČR podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, nebo státní příslušník jiného členského státu EU než ČR, pokud mu byla Ministerstvem kultury ČR uznána odborná kvalifikace a jiná způsobilost a zároveň uděleno povolení k restaurování v příslušné specializaci, anebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, který restaurátorskou činnost provádí ojedinele nebo dočasně a v souladu s ustanovením § 14b odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, svůj záměr provést restaurování oznámí Ministerstvu kultury ČR.

K žádosti a podkladům k ní, se vyjádřil odborný orgán státní památkové péče – Národní památkový ústav, ú.o.p. v Kroměříži pod č.j. NPU-373/56981/2021. V tomto svém vyjádření akceptoval předložené podklady a navrhnul sedm podmínek a orgán státní památkové péče je po úpravě akceptoval a zahrnul do tohoto závazného stanoviska.

Účastníku řízení byla dána možnost seznámit se s podklady řízení ve smyslu ust. § 36 správního řádu, v tomto případě s odbornými vyjádřeními Národního památkového ústavu v Kroměříži č.j. NPU-373/56981/2021. Účastník řízení této možnosti využil a k předloženému podkladu řízení nevznese žádné námitky, což potvrdil podpisem do protokolu, který je součástí spisu.

Správní orgán upozorňuje účastníka řízení, že veškeré jiné úpravy, které nebyly předmětem tohoto řízení nebudou prováděny bez předchozího souhlasného stanoviska výkonného orgánu státní památkové péče.

Vzhledem k zájmům státní památkové péče v této lokalitě, po posouzení žádosti a předloženého návrhu, na základě odborného vyjádření Národního památkového ústavu v Kroměříži dle § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí (závazného stanoviska).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení ke Krajskému úřadu Zlínského kraje prostřednictvím odboru školství a kultury Městského úřadu Holešov.

Mgr. Petr Chvátal
vedoucí odboru kultury, školství a pam. péče
Městského úřadu Holešov

Na vědomí: Národní památkový ústav, ú.o.p. v Kroměříži

